

sionats i desgastats pel pas del temps, que la part prima de la reguera, és a dir, la part de la vora del riu o està plana o només li queden escassos centímetres.

Baix del cingle d'en "Pitarch" hi ha un tram de construcció sobreposada força bonic i potser el tros més ben conservat i de més bella. Dalt del toll del Pastoret la sèquia, de sobte, es queda tallada segurament per llunyanes esllavissades de roques,

donant-li una bellesa que, almenys, a mi em va captivar.

Baix de l'esmentat toll difícilment s'esgota l'aigua, malgrat la sequera que hem patit enguany, en quedava suficient per beure set ànecs que em van sortir el dia que feia les fotos.

Després d'aquest molí, no es veu cap rastre de sèquia, la qual cosa em fa pensar que, després d'haver molt, l'aigua passava a engrossar el cabdal del

riu.

Vell deu d'ésser aquest molí perquè en "Batiste el Rull" diu que son pare mai el va veure moldre, i que el seu estat llavors no diferia gaire de l'actual, i tampoc sabia notícies de quan estigué en funcionament. Ell mateix diu Joume Albella.

Des del segle XII fins al segle XV, és a dir, durant la baixa edat mitjana, Europa va conèixer un notable progrés: creixement demogràfic i nombrosos

avanços tècnics aplicats a l'agricultura com ara l'arada amb roda i pala, que permetia remoure més profundament la terra i n'augmentava la fertilitat, es va generalitzar també l'ús del cavall a les tasques agrícoles. Al mateix temps els molins de vent i d'aigua es van estendre arreu d'Europa.

Jo crec que té prou probabilitats la hipòtesi que la construcció d'aquest molí fora a darreries de l'esmentada edat mitjana.

PAGESOS CREMATS

Els ciutadans no sempre comprenen el món rural. En són molts que només busquen el camp per asborgir-se i evadir-se de la contaminació, del trànsit i del xarri de la ciutat. Gaudeixen el cap de setmana d'opipars àpats, asseguts al voltant d'alguna font, a l'ombra d'espessos ramats d'arbres dels quals ni el nom coneixen.

Res no en saben de la pagesia, dels seus sentiments i sofrències, horaris perllongats, feixugues foines, ample ventall d'activitats però la major part, tanmateix, poc rendibles, tampoc gaudeix en l'aire condicionat i d'altres comoditats que sovint té el ciutadà al seu abast.

El ciutadà roman immergit en una societat que converteix el consum en una disbaixa inconscientment bahifiadora.

La gent del camp sempre han sofert molt, viuen vinculats i ben arrelats a la terra que els ha vist nàixer per eleccions ancestrals, llaços que trenen d'ells des dels més llunyans avantpassats. I Déu nos en guard el dia que aqueixes lligaces es trenquen! És la vida que quasi tots l'han elegida per a viure, així sí, conhortats i amb una pau i tranquil·litat envejables. A més a més, ningú pot privar-los el plaer de gaudir de la Natura.

El pagès no es queixa, sap aguantar-se, res no demana, sols desitja un poc de comprensió, que el seu món no siga tan manyspreu, que respecten la seua propietat, que quan va a la capital cercant alguna cosa [desplaçat del seu entorn] no siga objecte de bafa.

Què li passa al ciutadà més saberut i més assenyorat que s'endarrereix gaudint del bosc i, de sobte, es veu sorprès per un capvespre poc lumínic quan es troba disminuït per la foscor d'una nit sense lluna? Doncs el mateix que el masover que trepitja no massa sovint la ciutat. Ambdós s'esdevenen toixos i esmaporats.

PAGESOS CREMATS és un relat es-

cruidor, és la història d'un família que han patit a la pròpia carn les conseqüències dels focs forestals.

Les xifres ja han estat donades pels diaris. Milers d'hectàrees han cremat en poc temps. Les destrosses ecològiques i econòmiques han estat molt elevades. Els polítics s'han afanyat a arbitrar mesures per paliar els efectes de la catàstrofe. Els voluntaris s'han mobilitzat d'una forma com no s'havien vist mai fins ara.

D'entre tot, però quedava una història amagada, quedava la història petita dels pagesos que han suportat els focs: aquells que hi han mort, aquells que hi voldrien haver mort, o aquells que, finalment, refan la casa, la propietat i la vida, amb il·lusió encara.

Cal estimar la gent de pagès per posar-se a la pell de les víctimes del foc. NARCÍS CLOTET ho ha fet d'una forma que sorprèn.

L'autor és un jove periodista sensible i colpit per la tragèdia que arreu del litoral mediterrani ha sacsejat el món rural.

Malgrat que aquest relat té lloc al Baix i al Berguedà, comarques barcelonines de terra endins, el mateix va ocórrer als Ports de la nostra província de Castelló. Tothom se'n recorda de les esfereïdores imatges, ofertes pel Canal 9, d'Ortells envoltat pel foc, la lluita del veïns intentant apagar els focs de foc escampats arreu del poble i amb els escassos mitjans que tenien al seu abast. Si això passava al poble ja podreu imaginar-vos els masos.

Què passarà si arriba el dia, Déu faça que mai, que tots els masovers s'esdevinguin ciutadans? Em fa teresa una naturalesa buida de persones. Qui cuidarà els boscos? Ho podran fer darrere la laula d'un despatx? Llavors, tal volta seran els polítics amb els seus apassionats "meetings" els que netejaran els matolls crescuts entretingut de la inflamable fullaraca? Evidentment no.

Sense adonar-nos-en als camperols

Narcís Clotet

Pagesos Cremats

Vida i mort després del foc

EDICIONS GRATIA
REPORTATGES

i masovers sempre se n'han ocupat. Comarques de muntanya poblades per camperols ben assuats, de faç alaiçonada pel sol, carç, gobres i gliçades, que han de multiplicar llurs tasques per sobreviure i tirar endavant la mainada. Esmorcen el temps: amorosint una terra magra, quasi òrtana de sòl cultivable, terra seca, massa sovint mancada de l'herba suficient per mantenir el bestiar sense la costosa ajuda de pinsos. Gent que treuen suc en hi ha poc a treure, amb lojut de gossos d'atura treuen làtones dels escadussers

indrets tofoners, en lluita cada cop més desnivellada amb els nombrosos parcs senyals que s'hi troben.

Vida sempre difícil. Però com podrà sortir-se'n ara que el foc ho ha destruït tot? Què pot fer?

Potser la lectura d'aquest llibre ens farà més sensibles envers la pagesia, els estimarem més i procurarem dignificar-los, si més no, en la mesura que s'ho mereixen.

B. BARBERA